

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

НАУЧНИ СКУПОВИ

Књига CLV

ОДЕЉЕЊЕ ИСТОРИЈСКИХ НАУКА

Књига 38

СРБИЈА И РУСИЈА

1814–1914–2014

МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП

13–14. октобар 2014. године

Примљено на VII скупу Одељења историјских наука
30. септембра 2015. године

Уредник

академик

МИХАИЛО ВОЈВОДИЋ

БЕОГРАД 2016

С А Д Р Ж А Ј

ПРЕДГОВОР	11
М. В. Белов, <i>После разгрома: донесения Ф. И. Недобы из Нови Сада (1814 г.)</i>	13
М. В. Белов, <i>После слома: извештаји Ф. И. Недобе из Новог Сада (1814. г.)</i>	21
Е. П. Кудрявцева, <i>Русско-сербские политические отношения в свете новой документальной публикации</i>	23
Е. П. Кудрјавцева, <i>Руско-српски политички односи у светлу новог зборника докумената</i>	29
М. Анисимов, <i>Русский консул в Сербии (1843–1849 гг.) Г. И. Данилевский</i>	31
М. Анисимов, <i>Руски конзул у Србији Г. И. Данилевски (1843–1849. г.)</i>	39
Јована Блажић Пејић, <i>Нил Попов и Србија</i>	41
Jovana Blažić Pejić, <i>Nil Popov and Serbia</i>	57
Маја Лаковић, <i>О односима Србије и Русије у 1872. години</i>	59
Maја Laković, <i>On Serbian-Russian relations in 1872</i>	68
Драга Мاستиловић, <i>Херцеговина у једном извјештају Валеријана Владимировича Безобразова из 1861. године</i>	69
Драга Мاستилович, <i>Герцеговина в одном из отчетов Валерьяна Владимировича Безобразова из 1861 г.</i>	79
А. Л. Шемякин, <i>Об одном забытом юбилее (К 130-летию регулярных культурно-художественных связей между Россией и независимой Сербией)</i>	81
А. Л. Шемјакин, <i>О једном заборављеном јубилеју (о 130-годишњици редовних културно-уметничких веза између Русије и независне Србије)</i> ...	92

Александар Растовић, <i>Британци о Русији на основу српских дипломатских извештаја из Лондона 1885. године</i>	93
Александр Раствович, <i>Англичане о Русији на основании сербских дипломатических отчетов из Лондона, 1885 г.</i>	102
Љубодраг П. Ристић, <i>Русија према Србији у време Намесништва (1889–1893) – (по британским извештајима)</i>	103
Любодраг П. Ристич, <i>Отношение России к Сербии в период наместничества (1889–1893) – (по английским депешам)</i>	117
Сузана Рајић, <i>Србија у извештајима барона Таубеа крајем 19. века</i>	119
Suzana Rajić, <i>Serbia in reports of Baron Taube at the end of the 19th century</i>	131
Владимир Стојанчевић, <i>Дипломатско-политичка активност В. Машкова, руског генералног конзула у Скопљу, на заштити српског становништва у Косовском вилајету на почетку 20. века</i>	133
Владимир Стојанчевич, <i>Дипломатическо-политическая деятельность В. Машкова, российского генерального консула в Скопье в сфере защиты сербского населения в Косовском вилайете в начале 20. века</i>	138
Михаило Војводић, <i>Оцене руско-српских односа у светлу Анексионе кризе</i>	139
Михаило Войводич, <i>Оценки русско-сербских отношений с точки зрения аннексионного кризиса</i>	143
Милош Ковић, <i>Руски узори Младе Босне</i>	145
Miloš Ković, <i>Russian Influences on Young Bosnia</i>	152
Ј. В. Вишняков, <i>Сербский фронт: от войн балканских к мировой</i>	153
Ј. В. Вишњаков, <i>Српски фронт: од балканских ка светском рату</i>	183
Мира Радојевић, <i>Мемоари кнеза Трубецког као извор за историју Србије у Првом светском рату</i>	185
Мира Радоевич, <i>Мемуары князя Трубецкого в качестве источника по истории Сербии в период Первой мировой войны</i>	207
Владислав Пузовић, <i>Патријарх Варнава (Росић) и црквени спорови у „Заграничној Русији“</i>	209
Vladislav Puzović, <i>Patriarch Varnava Rosić and Church conflicts within the „Zagranicnaya Russia“</i>	229
Драгомир Бонцић, <i>Руски емигранти наставници Београдског универзитета од 1919. до средине 20. века</i>	231

Драгомир Бонджич, <i>Русские эмигранты – преподаватели Белградского Университета с 1919 до середины 20 века – Белградского</i>	242
А. А. Силкин, <i>Югославянская идея и проблемы ее реализации в кураментстве Сербов, Хорватов и Словенцев (1918–1929)</i>	245
А. А. Силкин, <i>Југословенска идеја и проблеми њеног остварења у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца (1918–1929. г.)</i>	259
Александар Животић, <i>Политика СССР-а на Балкану и положај Југославије (1940–1941)</i>	261
Александр Животич, <i>Политика СССР на Балканах и положение Югославии (1940–1941)</i>	271
Слободан Селинић, <i>Југословенска амбасада у СССР-у 1944–1949. – политичке прилике и партијски живот</i>	273
Слободан Селинич, <i>Югославское посольство в СССР в 1944–1949 – политические обстоятельства и партийная жизнь</i>	291
Владимир Љ. Цветковић, <i>Совјетски утицај на нормализацију односа Југославије са суседним источноевропским земљама 1953–1954: југословенско виђење</i>	293
Владимир Л. Цветкович, <i>Советское влияние на нормализацию отношений Югославии с соседними странами Восточной Европы в 1953–1954: югославский взгляд</i>	305
Милан Гулић, <i>Југословенско-совјетска мјешовита друштва – од наде до разочарања</i>	307
Милан Гулич, <i>Югославско-советские смешанные общества – от надежды до разочарования</i>	328
Александар Раковић, <i>Југословенска мека дипломатија према Совјетском Савезу на примеру забавне музике током шездесетих година 20. века</i>	331
Александар Ракович, <i>Югославская «мягкая сила» дипломатии в отношении Советского Союза на примере эстрадной музыки в 60-е годы 20 века</i>	343
Драган Богетић, <i>Југословенско-совјетски односи у време биполарног детанта 1971–1975.</i>	345
Драган Богетич, <i>Советско-югославские отношения во время «оттепели» 1971–1975.</i>	368
Љубодраг Димић, <i>Југословенски државни врх и политичка смена Никите Сергејевича Хрушчова</i>	371

Любодраг Димич, <i>Югославское государственное руководство и смена Никиты Сергеевича Хрущева</i>	398
Ненад Поповић, <i>Историјски развој српско-руских економских односа</i>	399
Ненад Попович, <i>Историческое развитие сербско-русских экономических отношений</i>	415
К. В. Никифоров, <i>Феномен самопроглашенных непризнанных држава крајем XX – почетком XXI века</i>	417
К. В. Никифоров, <i>Феномен самопровозглашенных непризнанных стран в конце XX – начале XXI века</i>	420
Е. Ю. Гуськова, <i>Балканские кризисы XX и XXI веков: исторические параллели</i>	421
Ј. Ј. Гускова, <i>Балканске кризе XX и XXI столећа: историјске паралеле</i>	426

ЈУГОСЛОВЕНСКА МЕКА ДИПЛОМАТИЈА ПРЕМА СОВЈЕТСКОМ САВЕЗУ НА ПРИМЕРУ ЗАБАВНЕ МУЗИКЕ ТОКОМ ШЕЗДЕСЕТИХ ГОДИНА 20. ВЕКА*

АЛЕКСАНДАР РАКОВИЋ

Апстракт. – На основу грађе у Дипломатском архиву Министарства спољних послова Републике Србије (ДА МСП), грађе у Архиву Југославије (АЈ), штампе и литературе, рад приказује успешну меку дипломатију Југославије према Совјетском Савезу током шездесетих година 20. века путем гостовања југословенских певача и музичара забавне музике (југословенска естрада) и дистрибуције југословенских грамофонских плоча на совјетско тржиште.

Кључне речи. Југославија, Совјетски Савез, мека дипломатија, забавна музика, естрада.

До сукоба са Информбироом (1948–1953) културна политика Југославије, у високој култури, била је обликована према совјетском моделу, али прилагођена југословенским специфичностима.¹ Међутим, трвења у социјалистичком блоку утицала су на то да се југословенски културни концепт, у складу с политичким заокретом, трајно промени. Услед страха од агресије Совјетског Савеза и других социјалистичких земаља, а суочена и са економском блокадом, Југославија је покренула процес десовјетизације друштва и изградње сопственог социјалистичког пута.² Америчке и британске дипломате спазиле су да југословенско окретање леђа Совјетском Савезу може да буде од користи за Запад. Стога је 1949. започета интензивнија дипломатска и економска сарадња Југославије и Запада, која је с годинама добијала на замаху.³

Југославија је највише ослонца на Западу имала између 1952. и 1955, а упркос иностраним сугестијама није имала намеру да напусти свој социјалистички пут. Приближавање Југославије афроазијским земљама средњом

* Рад је настао у оквиру пројекта „Срби и Србија у југословенском и међународном контексту: унутрашњи развитак и положај у европској/светској заједници“ (47027), који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

¹ Љубодраг Димић, *Agitprop kultura*, Београд, 1988, 162–188.

² Љубодраг Димић, *Историја српске државности: Србија у Југославији*, Нови Сад, 2001, 340–343.

³ Branko Petranović, *Istorija Jugoslavije 1918–1988*, III, Београд, 1988, 238–253.

телевизијских екрана и радио-апарата. Југословенске звезде су заузврат, по повратку у Југославију шириле добар глас о Совјетском Савезу и пријатељском совјетском народу.

Југословенска дипломатска документа откривају да је одлазак естрадних звезда у Совјетски Савез био вид успешне меке дипломатије Југославије и најмасовнији облик комуникације са совјетском јавношћу. Запажени успеси југословенске забавне музике у Совјетском Савезу могу се мерити с успесима западне популарне културе у Југославији у истом временском оквиру – а овде је реч о шездесетим годинама 20. века. Сви заинтересовани су тада трљали руке због масовног уласка југословенске естраде на совјетски простор, и то свако из свог разлога: Југославија, Совјетски Савез и Запад.

Александар Ракович

ЮГОСЛАВСКАЯ «МЯГКАЯ СИЛА» ДИПЛОМАТИИ В ОТНОШЕНИИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА НА ПРИМЕРЕ ЭСТРАДНОЙ МУЗЫКИ В 60-Е ГОДЫ 20 ВЕКА

Р е з ю м е

Основанная на базе материалов Дипломатического архива Министерства иностранных дел Республики Сербии, Архива Югославии, печати и литературы, работа показывает успешное использование Югославией «мягкой силы» дипломатии в отношении Советского Союза в течение шестидесятих годов 20 века, через гастроли певцов и музыкантов югославской эстрады и распространение югославских пластинок на советском рынке.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

327(497.11:470)"1814/2014"(082)

94(497.11)"1814/2014"(082)

94(470)"1814/2014"(082)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп Србија и Русија 1814–1914–2014 (2014 ; Београд)

Србија и Русија 1814–1914–2014 / међународни научни скуп, 13–14. октобар 2014., Београд : примљено на VII скупу Одељења историјских наука од 30. септембра 2015. године ; [организатор] Српска академија наука и уметности ; уредник Михаило Војводић. – Београд : Српска академија наука и уметности, 2016 (Београд : Гласник). – 426 стр. ; 24 cm. – (Научни скупови / Српска академија наука и уметности ; књ. 155. Одељење историјских наука ; књ. 38)

На спор. насл. стр.: Serbia and Russia 1814–1914–2014. – Радови на срп. и рус. језику. – Тираж 400. – Напомене и библиографске референце уз радове. – Резимеи на срп., рус. или енгл. језику уз сваки рад.

ISBN 978-86-7025-706-1

1. Српска академија наука и уметности (Београд)

а) Србија – Русија – 1814–2014 – Зборници

COBISS.SR-ID 227861004